

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน: กรณีศึกษา กองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา*
(Community Welfare Fund Management : A case study of Community
Welfare Fund of Vadhana District)

กานต์พิชชา ศิริ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน และปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา ใช้วิจัยเอกสารและวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ที่ดูแลกำกับการบริหารจัดการ และผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนามีแนวทางการบริหารจัดการกองทุน คือ มีการวางแผนการก่อนดำเนินงาน มีการสั่งอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน 2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา คือ 2.1 ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการกองทุนยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญและการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2.2 ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่างบประมาณในการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่น้อยลงเกิดจากการจ่ายสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น 2.3 ปัญหาด้านคนพบว่าคณะกรรมการและสมาชิกบางคนมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในส่วนการดำเนินงานสวัสดิการด้านต่างๆ และความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนฯ 2.4 ปัญหาด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับของภาครัฐในการขอเงินงบประมาณสนับสนุน ซึ่งตั้งเกณฑ์ในการดำเนินไว้ต้องขยายฐานสมาชิกในแต่ละปีงบประมาณให้ได้ 100 คน/ปี 3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ 3.1 ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการในการปฏิบัติงานของกองทุนฯ เพื่อให้สามารถใช้ความรู้ใหม่ๆ และความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากองทุนฯ 3.2 ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณ ควรวางแผนการดำเนินงาน โดยเรียกประชุมเพื่อขอมติในการจัดสวัสดิการเพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3.3 ปัญหาด้านคน คณะกรรมการควรจัดสรรเวลาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนฯ ทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงานนั้น 3.4 ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของภาครัฐในการขอเงินงบประมาณสนับสนุน ตัวแทนคณะกรรมการควรนำปัญหาในส่วนนี้ให้ทางหน่วยงานไปพิจารณาแก้ไข และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อภาครัฐให้เล็งเห็นถึงความสำคัญ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, กองทุนสวัสดิการชุมชน, เขตวัฒนา

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน: กรณีศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา

**นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาประเทศให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและการกินดีอยู่ดีมีความสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ต้องเริ่มจากจุดแข็งในสังคมและทุนทางสังคมที่มีอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชน ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองในการพึ่งพาตนเองได้ และรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนเงิน ให้ภาคประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเป็นเจ้าของและดำเนินการด้วยตนเองจนมีคุณภาพระดับหนึ่ง จากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลจึงสนับสนุนด้านการสมทบกองทุนระบบสวัสดิการของไทยในอดีตที่มีลักษณะเป็นชุมชนสวัสดิการ บ้านและวัดมีบทบาทสำคัญในการดูแลเรื่องสวัสดิการ ควบคุมปัจจัยสี่ของชุมชน ต่อมารัฐบาลมีนโยบายในการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งช่วงแรกเป็นการจัดให้เฉพาะผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบหลักเกณฑ์ของหน่วยงาน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้พิจารณาให้การสวัสดิการโดยรัฐที่ควบคุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น เช่น พ.ร.บ. การประกันสังคม ทำให้แรงงานในระบบสามารถได้รับการบริการอย่างทั่วถึง ในช่วงเศรษฐกิจเติบโต ภาคเอกชนได้มีบทบาทในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีระบบการประกันรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้ที่สามารถเข้าถึงก็เป็นกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางจนถึงรายได้สูง แต่คนที่เป็นแรงงานนอกระบบ เกษตรกร คนยากจน ไม่สามารถเข้าสู่ระบบที่มีอยู่ได้ และไม่ได้อยู่ในระบบสวัสดิการจากระบบประกันสังคมและภาครัฐ แม้จะได้รับสวัสดิการพื้นฐานจากรัฐบางส่วน แต่ก็ถือว่าเป็นกลุ่มที่ขาดหลักประกันความมั่นคงในชีวิต ทำให้มีการรวมตัวกันฟื้นฟูระบบคุณค่าทุนทางสังคมที่มีอยู่มาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะของการจัดสวัสดิการชุมชนจากฐานทุนด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น การจัดสวัสดิการจากฐานกลุ่มออมทรัพย์ องค์กรการเงิน วิสาหกิจชุมชน กิจกรรมทางศาสนา การจัดการทรัพยากร ให้เกิดแนวทางการจัดสวัสดิการชุมชนที่มีการคิดค้นร่วมกันมากขึ้น นำไปสู่การจัดกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ที่เน้นให้มีการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย คือ ทุนที่มาจากออมของสมาชิกในชุมชน ทั้งในรูปแบบของออมทรัพย์เดิม หรือสัจจะลดรายจ่ายวันละบาท จากการสมทบจากรัฐโดยผ่านช่องทางสถาบันองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และการสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นอย่างกว้างขวางขึ้น (คู่มือกองทุนสวัสดิการชุมชน, 2562)

การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนของกรุงเทพมหานคร เริ่มดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลโดยรัฐบาลกำหนดนโยบายตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้สนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนและสมทบงบประมาณเกิดการเชื่อมโยงอย่างบูรณาการของระบบสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นและภาครัฐ เพื่อจัดสวัสดิการชุมชนในการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งหัวใจหลักของการจัดสวัสดิการชุมชน

คือการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งบนพื้นฐานของการเคารพและการอยู่ร่วมกันของคนกับคน คนกับธรรมชาติ อย่างเห็นคุณค่า ผลการจัดสวัสดิการชุมชน คือ การเกิดความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนมีความรู้สึกมั่นคง ภาคภูมิใจ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความสุขทั้งกายและทางจิตใจ (คู่มือกองทุนสวัสดิการชุมชน, 2562)

สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา ประกอบด้วย 1 กองทุน 1 เครือข่ายมีชุมชนเข้าร่วมทั้ง 11 ชุมชน จากจำนวนทั้ง 16 ชุมชน ซึ่งพื้นที่ในสำนักงานเขตวัฒนา เป็นพื้นที่ตั้งอยู่กลางใจเมืองหลวง มีนักท่องเที่ยวหลายสัญชาติเข้ามาท่องเที่ยว เพราะเส้นทางในการท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย แต่ท่ามกลางความเจริญของพื้นที่ก็ยังมีประชาชนที่อาศัยในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากที่รัฐบาลให้การช่วยเหลือโดยตรงจึงมีการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้ประชาชนร่วมกันจัดตั้งเป็นผู้ริเริ่มและเป็นเจ้าของบริหารจัดการด้วยตัวเอง กองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนาจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อต้องการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ในเรื่องด้านสวัสดิการตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เพื่อยกระดับในการสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนฐานราก ให้มีความเข้มแข็งในการจัดการดูแล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่สามารถจัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสวัสดิการอย่างทั่วถึง

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของสำนักงานเขตวัฒนา จึงมีความสนใจที่จะวิจัยการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนว่าเป็นอย่างไร ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีอะไรบ้าง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนาให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการติดตามการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า 45) จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 10 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้ที่ดูแลกำกับการบริหารจัดการ และผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา ได้แก่ ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา จำนวน 1 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่บัญชี จำนวน 1 คน ที่ปรึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา 1 คน และกรรมการอีกจำนวน 1 คน

2. สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา ไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 4 คน

3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการติดตามการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเขตวัฒนา จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยสนาม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview guide) คือแบบสัมภาษณ์ที่มีจำนวนข้อคำถาม ประโยคคำถาม และการเรียงลำดับคำถามที่แน่นอนตายตัวเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารวิชาการวารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลเพื่อขออนุญาตหมายวัน-เวลาสัมภาษณ์ เป็นการล่วงหน้า พร้อมทั้งอธิบายประเด็นของการสัมภาษณ์ให้ทราบอย่างคร่าวๆ และก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนว่า จะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์เชิงวิชาการเท่านั้น รวมทั้งขอ

อนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดบันทึกการสนทนาและในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะถามคำถามตามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มาแยกประเด็นตามข้อคำถาม จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเด็นๆ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้สามประเด็น ได้แก่ การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการ
2. นำผลการวิจัยทั้งสามประเด็นดังกล่าวข้างต้น มาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างกับข้อมูลจากเอกสาร เพื่อใช้ในการอภิปรายผล

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเอกสารและวิจัยสนามพบว่า

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ เพราะการบริหารจัดการนั้นมีผลต่อความสำเร็จของกองทุนฯ แม้จะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สามารถวัดและประเมินผลได้ การบริหารจัดการทำให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลในการผลิต นอกจากนี้ยังช่วยให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกในองค์กรดีขึ้น และยังเป็นการแสวงหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด สามารถช่วยให้มีกระบวนการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยการจัดการเป็นเทคนิคที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดจิตสำนึกร่วมกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจซึ่งการบริหารจัดให้องค์กรประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารองค์กรต้องมีการวางแผน ไว้ล่วงหน้าไว้ว่าต้องการทำอะไร กับใคร ที่ไหนเมื่อไหร่ ความสำเร็จออกมาเป็นเป็นเช่นไร มีการจัดการองค์กรโดยการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในตำแหน่งต่างๆของบุคลากรในองค์กร มีการจัดการเกี่ยวกับตัวบุคคล และมีการตัดสินใจ การสั่งงาน การออกคำสั่ง และการมอบหมายงาน รวมทั้งการแสดงออกในภาวะผู้นำในการจูงใจอยากให้ทำงาน โดยมีการประสานงาน ในหน่วยหรือตำแหน่งต่างๆ เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ ได้ และทุกครั้งในการบริหารจัดการต้องมีการรายงาน ซึ่งได้แก่ การรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อต้องการทราบว่ามีการเคลื่อนไหว

ไปตามแผนที่กำหนดไว้เพียงใด การใช้จ่ายงบประมาณก็ต้องมีการจัดทำบัญชี การใช้จ่ายด้านการเงิน เพื่อควบคุมด้านการเงิน ตามงบประมาณที่องค์กรจะต้องปฏิบัติ และการบริหารจัดการในองค์กรให้ มีประสบความสำเร็จและยั่งยืนได้นั้น ผู้บริหารต้องยึดคือ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเพราะ สามารถช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์การให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานทำงานอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์สุจริตขยันหมั่นเพียร มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสามารถทำให้ บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากหลักในการบริหารจัดการที่เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากองทุนฯ แล้ว ความรู้ที่ใช้ใน การบริหาร ก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน นิรมิต เทียมทัน (2548, หน้า 62 – 63) อธิบายความรู้ในการจัดการ (knowledge Management) อาจแบ่งความรู้ออกเป็นกลุ่มหลัก ได้หลัก ความรู้ด้านงานบุคคล ความรู้ด้านงาน ความรู้ทางการเงินและบัญชี การวางแผนและงบประมาณ และความรู้ในการบริหาร องค์กรเป็นต้น ทั้งหมดนี้เป็นการมองการบริหารจัดการตามความเข้าใจของคนทั่วไป แต่ถ้าพิจารณา องค์กรประกอบทางการบริหาร จะเป็นความรู้ออกเป็น การบริหารงานบุคคล (Man) การบริหารพัสดุ (Material) การจัดการ (Management) ซึ่งถ้าขยายความการจัดการออกไปจะครอบคลุมความรู้ในการ วางแผน (Planning) การจัดการองค์ (Organizing) การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน (Staffing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) เป็นต้น

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน กรณีศึกษา กองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา ได้ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยเน้นการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนในการดำเนินของตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ให้ที่มีชัดเจน และมีการสร้างพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการพึ่งพาตนเอง มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากความสัมพันธ์ของสมาชิกกองทุน ดังกล่าวอยู่ในแนวราบ แม้มิที่มาหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละชุมชน แต่ก็มีส่วนรวมเริ่มตั้งแต่ การเรียนรู้ต่อการปรับตัว อยู่รวมกันเป็นชุมชน เรียนรู้ต่อปัญหาส่วนรวมที่กระทบถึงทุกคน และสามารถรวมใจรวมพลังต่อสู้ จนปัญหาต่างๆ ที่เกิดในการบริหารกองทุนลุล่วงไปได้ รวมไปถึงการ ประสานกับองค์กรท้องถิ่นหรือภาครัฐเพื่อให้เข้ามาดูแลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆและให้ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารกองทุนมากขึ้น รวมทั้งการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆตามระบอบ ประชาธิปไตย และได้เรียนรู้ เขาใจและเขาถึงการจัดสวัสดิการโดยมีฐานการคิดที่เหมือนกัน คือ “จิตวิญญาณ” ของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีทุกขรวมแก่ มีสุขก็แบ่งปัน”และยึดหลักธรรมาภิบาลใน การบริหาร เพื่อให้สมาชิกในกองทุน มีวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูล มีชุมชนเป็น ศูนย์กลาง มีศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นที่พึ่งพาในการแก้ปัญหา ให้เป็นระบบสวัสดิการชุมชน แบบธรรมชาติ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกันระหว่างคนกับคน และคนกับ ธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ในส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถนำมาวิเคราะห์แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้สามประเด็น ดังนี้

1. การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา

การวิจัยพบว่า การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา มีดังนี้

1) การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา มีการวางแผนการก่อนดำเนินงาน มีการสั่งการอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการ เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนากองทุนฯ

2) การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ในการพัฒนากองทุนฯ และเคารพซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักกฎระเบียบในการทำงาน ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกในกองทุนฯ

3) การบริหารจัดการเน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และมีจิตอาสาในการทำงาน เล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักในการทำงาน

4) มีการพัฒนากองทุนฯ โดยการศึกษาดูงานกองทุนฯ อื่นๆ นอกพื้นที่ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทกองทุนของตนเอง โดยมีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาศักยภาพของกองทุนฯ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

จากการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย

1) ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการกองทุนยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญและการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาปรับใช้ในการทำงานของกองทุนฯ ไม่มีการบริหารที่ถูกต้องและชัดเจน ทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง

2) ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณในการดำเนินงานของกองทุนฯ ที่น้อยลงเกิดจากการจ่ายสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากกองทุนฯ ไม่สามารถขยายฐานสมาชิกเพิ่มได้ ทำให้ระดับการออมเงินได้จำนวนน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับสวัสดิการที่ต้องจ่ายสวัสดิการด้านต่างๆ มีสูงขึ้นเรื่อยๆ

3) ปัญหาด้านคน พบว่าคณะกรรมการ, และสมาชิกบางคนมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ในส่วนการดำเนินงานสวัสดิการด้านต่างๆ และความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนฯ ข้อมูลการจัดสวัสดิการของกองทุน และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน, การมีส่วนร่วมในการทำงานเนื่องจากคณะกรรมการบางคนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการทำงานให้กองทุน ซึ่งทำให้พบปะการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการค่อนข้างน้อย

4) ปัญหาด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของภาครัฐในการขอเงินงบประมาณสนับสนุน ซึ่งตั้งเกณฑ์ในการดำเนินไว้ ต้องขยายฐานสมาชิกในแต่ละปีงบประมาณ ให้ได้ 100 คน /ปี

3. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

จากการวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการ มีดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามาเป็น คณะกรรมการในการปฏิบัติงานของกองทุนฯ เพื่อให้สามารถใช้ความรู้ใหม่ๆ และความรู้เทคโนโลยี สารสนเทศ รวมถึงการเข้าถึงการใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากองทุนฯ

1.1) ควรมีการส่งเสริมให้คณะกรรมการและผู้ปฏิบัติงานได้เข้ารับการอบรม ความรู้จากหน่วยงานนอก หรือให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของ ผู้ปฏิบัติงานและกองทุนฯ

2) ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณ ก่อนจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ไม่ ว่าจะเป็นสวัสดิการ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย คณะกรรมการกองทุนฯ ควรวางแผนการดำเนินงาน โดย เรียกประชุมเพื่อขอมติในการจัดสวัสดิการเพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นว่าควร เพิ่ม ลด สวัสดิการด้านใดได้บ้าง และคณะกรรมการและสมาชิกควรมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้เกี่ยวกับสวัสดิการและผลประโยชน์ที่สมาชิกกองทุนได้รับให้ชัดเจน และ ถูกต้อง หากได้เป็นสมาชิกเพิ่มได้การขยายฐานสมาชิกทำให้จำนวนเงินการออมเพิ่มขึ้นด้วย

3) ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับคน คณะกรรมการควรจัดสรรเวลาเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงาน นั้นจะทำให้ระบบการทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพ เพราะทุกคนมีส่วนสำคัญต่อการทำงานเป็นทีม เพราะบางครั้งคณะกรรมการอาจคิดเอาเองว่าเรื่องบางเรื่องสมาชิกบางคนไม่จำเป็นต้องรู้ก็ได้ นั่นอาจ หมายถึงการกีดกันหรือปกปิดข้อมูลที่ทำให้ การทำงานในระบบทีมเกิดปัญหา ฉะนั้นต้องบริหารตรง จุดนี้ให้ดี

4) ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของภาครัฐในการขอเงินงบประมาณ สนับสนุน เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเชิญประชุม ตัวแทนคณะกรรมการควรนำปัญหาในส่วนนี้ให้ทาง หน่วยงานไปพิจารณาแก้ไข และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นภาครัฐให้เล็งเห็นถึงความสำคัญ เพื่อให้ ระเบียบ หลักเกณฑ์ในการขอเงินสนับสนุนในการขยายฐานสมาชิกมีสัดส่วนจำนวนคนเข้ากับบริบท ของในแต่ละพื้นที่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้ 1) มีการวางแผนการก่อนดำเนินงาน มีการสั่งอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการ เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนากองทุนฯ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Henri Fayol (อ้างถึงในชลิตา ศรมณี, 2561, หน้า 23 - 25) และสรุปผลได้ว่า หลักขององค์การและการจัดการ (Principles of Organization and Management) และแบ่งกิจกรรมหรือส่วนประกอบของการบริหาร (Functions of Administration) นั้นมี 5 ชั้นคือ 1. การวางแผน (Planning) 2. การจัดรูปร่าง (Organizing) 3. การสั่งการ (Commanding) 4. การประสานงาน (Coordinating) 5. การควบคุมบังคับบัญชา (Controlling) นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของ Gulick & Urwick (อ้างถึงในวงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี 2561, หน้า 15) และสรุปผลได้ว่า การจัดการแบบหลักการบริหารนั้น เป็นแนวทางที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานโดยเน้นที่ผู้บริหารมากกว่าลูกน้องด้านล่างๆ โดยมีสมมุติฐานว่า ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของผู้บริหารมากกว่าการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติกร จึงเรียกว่าเน้นอยู่ที่การบริหารของผู้บริหารมากกว่าลูกน้อง เช่น P – Planning หมายถึง การวางแผน ไว้ล่วงหน้าไว้ล่วงหน้าว่าต้องการทำอะไร กับใคร ที่ไหนเมื่อไหร่ และต้องการความสำเร็จออกมาเป็นเช่นไร O - Organizing หมายถึง การจัดการองค์การโดยการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในตำแหน่งต่างๆของบุคลากร ในองค์การ D – Directing หมายถึง การอำนวยการนับตั้งแต่การวินิจฉัย การตัดสินใจ การสั่งงาน การออกคำสั่ง และการมอบหมายงาน รวมทั้งการแสดงออกในภาวะผู้นำในการจูงใจอยากให้ทำงานและ Co – Coordinating หมายถึง การประสานงาน ซึ่งได้แก่ การทำหน้าที่ในการประสานงานของกิจกรรมในหน่วยต่างๆ เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การนั้นๆ ได้

2. การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตวัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจในการประชาสัมพันธ์สื่อสารข้อมูลให้สมาชิกและประชาชนพื้นที่เข้าใจข้อมูลที่ต้องการ เพื่อเป็นการพัฒนากองทุนฯ และต้องเคารพซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักภาวะเปียบในการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกในกองทุนฯ การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิด สัจญญา เคนาภูมิ (อ้างถึงใน วชิรวัชร งามละม่อม, 2559, หน้า 1) ซึ่งสรุปผลได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมนต์ ชานูชิต (2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง *การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในตำบลโพธิ์หมากแข้ง*

อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ และสรุปผลได้ว่าการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมโดยกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลโพธิ์หมากแข้งมีกระบวนการบริหารจัดการ 6 ด้าน คือ ด้านการวางแผนจัดองค์การ การขับเคลื่อนดำเนินงานการประสานงาน การควบคุม และการสนับสนุนงบประมาณโดยมีการเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การมีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร การจัดองค์การที่มีแบบแผน นอกจากนี้กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหมากโพธิ์หมากแข้ง ยังมีข้อพิเศษในส่วนที่มีปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งและการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ ปัจจัยภายในได้แก่ ทุนทางสังคม ทุนทางการเงิน ทุนทางสังคม และวัฒนธรรมและปัจจัยภายนอก ได้แก่ สถานการณ์โอกาสจากภายนอก ชุมชนและความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ตามงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลโพธิ์หมากแข้ง ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5 ปี

3. การบริหารจัดการเน้นความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบได้และมีจิตอาสาในการทำงาน เล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักในการทำงาน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCAP (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า 102 – 103) และสรุปผลได้ว่า Good Governance คือ กระบวนการในการตัดสินใจและกระบวนการซึ่งการตัดสินใจได้รับการปฏิบัติ (หรือไม่ปฏิบัติ) UNESCAP เสนอว่าธรรมาภิบาลประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ คือ การตรวจสอบได้ (Accountable) โดยทั่วไปองค์การจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการกระทำขององค์การนั้น การตรวจสอบได้ไม่สามารถนำไปบังคับใช้ได้โดยปราศจากหลักความโปร่งใสและหลักนิติธรรม และความโปร่งใส (Transparent) คือการตัดสินใจและการบังคับใช้ ให้มีการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมและยังหมายถึงว่า ผู้ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจนั้น สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้โดยอิสระ โดยที่ข้อมูลข่าวสารจะต้องได้รับการจัดเตรียมให้ในรูปแบบการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่าย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้ 1) ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการกองทุนยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญและการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาปรับใช้ในการทำงานของกองทุนฯ ไม่มีการบริหารที่ถูกต้องและชัดเจน ทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของเจษฎา ยอดเพชร (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง *แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น* และสรุปผลได้ว่าการศึกษารื่อง *แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแวง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น* มีปัญหาโดยภาพรวมของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแวง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของกองทุน ดังนี้ คณะกรรมการบางคนยังขาดความรู้ ความสามารถในการพัฒนากองทุนขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนฯ

2. ปัญหาด้านงบประมาณที่น้อยลง ซึ่งเกิดจากการจ่ายสวัสดิการด้านต่างๆ ที่สูงขึ้นเรื่อยๆ และงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานน้อยลง การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ เจริญญา ยอดเพชร (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง *แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแวง อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น* และสรุปผลได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอนาดูน จังหวัดขอนแก่น มีปัญหาโดยภาพรวมของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแวง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของกองทุน ดังนี้ การขาดงบประมาณค่าตอบแทนของคณะกรรมการ ค่าจ้างให้แก่กรรมการไม่มีแรงจูงใจ ที่จะทุ่มเทบริหารจัดการกองทุน ,ขาดงบประมาณการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อมาทำหน้าที่งานธุรการ เช่น การรับฝากเงินออม ขาดอาคารสถานที่ดำเนินงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะเก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร และการบริหารงานการเงิน บัญชี ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ,ขาดการบูรณาการของกองทุน เช่น คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการกองทุนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับคน พบว่าคณะกรรมการ และสมาชิกรวมถึงประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนฯ รวมถึงประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับข้อมูลการจัดสวัสดิการของกองทุน และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ไพโรสน ยอดบุญมา (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง *แนวทางการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่ความเข้มแข็ง กรณีศึกษา: กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจำปาหวาย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา* ซึ่งสรุปผลดังนี้ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจำปาหวาย มีข้อมูลอุปสรรคปัญหาและอุปสรรคที่กระทบต่อภาพรวมของการดำเนินงาน รวมถึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางและโอกาสในการพัฒนาการจัดการกองทุน คือ การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ได้สรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคมีความคล้ายกันและแตกต่างกันออกไปบ้างสรุปประมวลได้ในประเด็นต่าง ๆ ที่มีผู้ให้ความเห็นหลายประเด็น ดังนี้

สมาชิกกองทุนขาดความรู้ความเข้าใจประเด็นเรื่องของสมาชิกยังขาด ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมและการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการ ดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขคือต้องเร่งการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลความคิดเห็นในเวที ระดับต่างๆ และในเวทีของการจัดกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนกับสถาบัน หรือองค์กรในชุมชน เพื่อช่วยให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องสอดคล้องสอดคล้องกับการวิจัยของ ลัดดา ลาวรรณ (2554) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง *สภาพปัญหาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด* และสรุปผลได้ว่า

กลุ่มประธาน/คณะกรรมการกองทุนฯ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การสื่อความหมาย ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องขาดการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และความชัดเจนในรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกองทุนฯ และความรู้ ความเข้าใจในหลักการและแนวทางปฏิบัติ และนอกจากนี้งานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ นภาวดี สัพโส (2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง *ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลนาตาล อำเภอดงออย จังหวัดสกลนคร* และสรุปผลได้ว่า ปัญหาอุปสรรคที่กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลนาตาล อำเภอดงออย จังหวัดสกลนครพบ คือ การบริหารจัดการเกี่ยวกับคน พบว่า คณะกรรมการกองทุนขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานกองทุน ไม่มีแผนการดำเนินงาน ที่ชัดเจน คณะกรรมการบางคนมีหน้าที่หลายอย่างในชุมชนทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบริหารงาน ในกองทุน

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการ ประเด็นที่ นำมาอภิปราย คือ ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับคน คณะกรรมการควรจัดสรรเวลาเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของงาน นั้นจะทำให้ระบบการทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพ เพราะทุกคนมีส่วนสำคัญต่อการทำงานเป็นทีม เพราะบางครั้งคณะกรรมการอาจคิดเอาเองว่าเรื่องบางเรื่องสมาชิกบางคนไม่จำเป็นต้องรู้ก็ได้ นั่นอาจ หมายถึงการกีดกันหรือปกปิดข้อมูลที่ทำให้การทำงานในระบบทีมเกิดปัญหา ฉะนั้นต้องบริหารตรงจุด นี้ให้ดี ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสอดคล้องกับการวิจัยของ เจษฎา ยอดเพชร (2559) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่อง *แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแวง อำเภอพะเยิน จังหวัดขอนแก่น* และสรุปผลได้ว่า มีข้อเสนอแนะการวิจัยแนวทางการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหนองแวง อำเภอพะเยิน จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะทั่วไปจากผลการวิจัยที่ ได้รับ ดังต่อไปนี้ 1. จัดฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานให้แก่คณะกรรมการกองทุน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน 2. สร้างจิตสำนึก การเสียสละ การมีจิตอาสา และทุ่มเทดำเนินงานอย่างจริงจัง ปลูกจิตสำนึกร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและ สมาชิกให้เล็งเห็นประโยชน์ ตั้งเป้าหมายและการบริหารงานให้ชัดเจนร่วมกันทำงานอย่างจริงจัง 3. คณะกรรมการควรมีการประชุมปรึกษาหารือ การดำเนินงานกองทุนอย่างน้อย 6 เดือน/ครั้ง 4. ส่งเสริมให้สมาชิกในกองทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกองทุนให้มากยิ่งขึ้น 5. ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน ในด้านต่างๆ เป็นระยะ ทุกๆ 6 เดือน 6. คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการจะต้องดำเนินงานในเรื่องจัดหาสถานที่ตั้งการ ดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม 7. คณะกรรมการควรออกพื้นที่ให้บริการหรือเยี่ยมเยียนสมาชิกกองทุน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูล หาแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อมาพัฒนากองทุน

ต่อไป 8. ควรหางบประมาณซื้อวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ให้ทันสมัย เพื่อการดำเนินงานของคณะกรรมการให้เป็นปัจจุบัน 9. ควรเร่งประชาสัมพันธ์ชี้แจงรายละเอียดข้อมูลข่าวสารของกองทุนฯ ให้สมาชิกและคนในชุมชนได้ทราบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ไพโรสน ยอดบุญมา (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง *แนวทางการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่ความเข้มแข็ง กรณีศึกษา: กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา* สรุปผลได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของกองทุนควรมีการดำเนินงาน สามประเด็นที่สำคัญคือ 1. ควรมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายละเอียดเกี่ยวกับกองทุน ฯ อย่างสม่ำเสมอ 2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อของท้องถิ่น เช่นเสียงตามสายหอกระจายข่าว หน่วยรณประชาสัมพันธ์ และในแต่ละเวทีของการประชุมในชุมชน/หมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ควรมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมการกุศล หรือ กิจกรรมในชุมชนในฐานะที่เป็นต้นแบบในการร่วมบริจาค รับบริจาค หรือบำเพ็ญประโยชน์ในเรื่อง ต่างๆ ในเวทีการจัดกิจกรรมสาธารณะต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน หมู่บ้าน ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและการยอมรับในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ควรสนับสนุนให้คณะกรรมการได้มีโอกาสในการพัฒนาตัวเอง โดยการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้งานคอมพิวเตอร์พื้นฐานและวิธีการหาข้อมูลต่างๆ เพื่อสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาปรับใช้ในการทำงานเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของกองทุนฯ ให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

2. สนับสนุนให้กองทุนสวัสดิการชุมชน ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ที่เป็นต้นแบบ เพื่อเรียนรู้การดำเนินงานว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้การขับเคลื่อนกองทุนมีปัญหา และปัญหาเหล่านี้มีวิธีการแก้ไขอย่างไร และสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินงานให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ของกองทุนฯ ตนเอง

3. คณะกรรมการกองทุนควรจัดประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อ 1 ครั้ง เพื่อสามารถรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาให้สมาชิกกองทุนฯ รับทราบการดำเนิน และข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนที่เป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งนี้ยังเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันและสร้างความใกล้ชิดร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก

4. หน่วยงานของภาครัฐควร สนับสนุนการดำเนินงานด้านงบประมาณในการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอเงินสหทบที่เหมาะสมให้เข้ากับพื้นที่บริบทของกองทุน เนื่องจากกองทุนแต่ละพื้นที่ มีประชากรแตกต่างกัน การดำรงชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสาเหตุในการขยายฐานสมาชิกเพิ่ม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขอรับเงินสนับสนุนในการบริหารกองทุนฯ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่เป็นกองทุนฯ ต้นแบบหรือกองทุนฯ นำร่องที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างในการดำเนินงานและนำมาปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไป
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับสวัสดิการด้านต่างๆ ที่กองทุนฯ ได้จัดให้ กับสมาชิกเพื่อนำมาปรับและพัฒนาด้านสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา ยอดเพชร.(2557).*แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง อำเภอพระยืน จังหวัด ขอนแก่น*.วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์,มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ชลิตา ศรมณี.(2561).*เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยและแนวคิดเชิงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์*.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- นิมนต์ ชานูชิต.(2554).*การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในตำบลโพธิ์หมากแข้ง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นิรมิต เทียมทัน.(2548).*ยุทธศิลป์การบริหารจัดการ: ความรู้ในมิติของการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่1). ปทุมธานี:สำนักพิมพ์ตะวัน
- ไพโรสน ยอดบุญมา.(2557).*แนวทางการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่ความเข้มแข็ง กรณีศึกษา: กองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลจำป่าหวาย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา*.การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยพะเยา
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี.(2561).*เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการและนวัตกรรมในองค์การ*.กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- วชิรวัชร งามละม่อม.(2554).*ทฤษฎีการมีส่วนร่วม*.ค้นคว้าเมื่อ 15 กันยายน 2562,
จาก http://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html
- วิโรจน์ ก่อสกุล.(2561).*เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการและนวัตกรรมในองค์การ*.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- ศิริลักษณ์ ต้นตยกุล.(2561).*เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการและนวัตกรรมเชิง การเมือง และการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- สมบัติ นามบุรี.(2562).*ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์*.วารสารวิจัยวิชาการ, มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
- สำนักพัฒนาสังคม (2562).*คู่มือการดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชน*, กรุงเทพมหานคร